

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Sžo/4/2015
Identifikačné číslo spisu:	2013200819
Dátum vydania rozhodnutia:	20.10.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:2013200819.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: G. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX L. U. H. XXX, právne zastúpená: JUDr. Stanislav Volár, advokát, so sídlom Kukučínova 11, 921 01 Piešťany, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa - ústredie so sídlom ul. 29. augusta 8, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovanej č. 42000-2/2013-BA zo dňa 21.10.2013, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave, č. k. 14S/153/2013-66 zo dňa 13. novembra 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave, č. k. 14S/153/2013-66 zo dňa 13. novembra 2014 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.

Krajský súd v Trnave napadnutým rozsudkom rozhodnutie žalovanej Sociálnej poisťovne - ústredie Bratislava číslo: 42000-2/2013-BA zo dňa 21.10.2013 a rozhodnutie Sociálnej poisťovne- pobočky Galanta číslo: XXX-XXXXXXXXXX-I./XX zo dňa 24.06.2013 zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Žalovanú zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobkyni trovy právneho zastúpenia vo výške 417,98 Eur k rukám právneho zástupcu JUDr. Stanislava Volára do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Z odôvodnenia uvedeného rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného správneho orgánu v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím a postupom predchádzajúcim nebolo v súlade so zákonom a žalobné dôvody žalobkyne odôvodňovali ich zrušenie a vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie.

Zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu krajský súd preskúmal v intenciách ustanovení § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov v spojení s § 46 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov v spojení s § 44 ods. 1, s § 87 ods. 3, s § 88 ods. 5 uvedeného zákona, ktorú právnu úpravu

citoval, postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v druhej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, upravujúcej rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov.

Krajský súd v preskúmvanej veci z administratívneho spisu zistil, že žalobou napadnutým rozhodnutím žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne- pobočky Galanta číslo: XXX-XXXXXXXXXX-I./XX zo dňa 24.06.2013. Prvostupňovým správnym rozhodnutím Sociálna poisťovňa- pobočka Galanta žalobkyni predpísala za obdobie január 2010, február 2010, marec 2010, apríl 2010, máj 2010, jún 2010, júl 2010, august 2010, september 2010, október 2010, november 2010, december 2010, január 2011, február 2011 penále v sume 11.026,92 Eur vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistného do rezervného fondu solidarity vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici alebo do dňa začatia kontroly.

Nesprávnosť rozhodnutia žalovanej krajský súd videl najmä v tom, že žalovaná nerozlišila penále vzniknuté pred vyhlásením konkurzu t.j. do 01.10.2010 a penále po vyhlásení konkurzu a tieto spojila a vydala rozhodnutie, ktorým predpísala žalovanej penále za obdobie spadajúce pred aj po vyhlásení konkurzu. Argumentáciu žalovanej v rozhodnutí, že pohľadávka Sociálnej poisťovne na penále vznikla až 24.06.2013 a to predpísaním penále napadnutým rozhodnutím, krajský súd považoval za nesprávnu, keďže pohľadávka vyplývajúca z oneskoreného zaplatenia poistného a príspevkov je viazaná na okamih omeškania s úhradou poistného a príspevkov a nie na vydanie správneho rozhodnutia, poukazom na to, že pohľadávka na penále vzniká každým jedným dňom omeškania s platbou poistného a príspevkov a rozhodnutie správneho orgánu je len právnym aktom, ktorý má za následok vymáhateľnosť nároku.

Rovnako sa krajský súd stotožnil s argumentáciou, že pohľadávka žalovanej z oneskoreného zaplatenia poistného a príspevkov, resp. z nezaplatenia poistného a príspevkov, ktorá vznikla pred vyhlásením konkurzu mala byť uplatnená prihláškou ako pohľadávka v konkurznom konaní samostatne a pohľadávka vzniknutá z oneskoreného alebo nezaplateného poistného a príspevkov, ktorá vznikla Sociálnej poisťovni po vyhlásení konkurzu na žalobkyňu mala byť uplatnená voči podstate, a teda takéto poistné a príspevky po vyhlásení konkurzu bol oprávnený vyplácať za zamestnancov žalobkyne len správca konkurznej podstaty, majúci za to, že žalovaná ignorovala v danom prípade zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a nezákonným spôsobom predpísala žalobkyni penále za oneskorené, resp. neodvedené poistné a príspevky.

Krajský súd sa rovnako stotožnil aj s argumentáciou právneho zástupcu žalobkyne uvedenou v písomnom vyjadrení zo dňa 23.05.2014, v ktorom právny zástupca uviedol, že žalovaná si mala prihlásiť pohľadávku na penále v prihlasovacom konaní pred vyhlásením konkurzu, pričom jediný dôvod prečo tak nespravila je ten, že si ju sama nepredpísala, avšak k takejto skutočnosti jej nič nebránilo, pretože išlo o prekážku výlučne subjektívnej povahy, vytykajúcu žalovanej, že zneužila svoje postavenie štátneho orgánu, keď predpísala žalobkyni penále v čase, kedy to bolo pre ňu výhodnejšie a to na úkor práv ostatných veriteľov, ako aj na úkor práv samotnej žalobkyne, pričom žalovanej žiadny objektívny dôvod nebránil prihláseniu penále vzniknutých do konkurzu.

Krajský súd konštatoval, že žalovaná v napadnutom rozhodnutí žiadnym spôsobom nereagovala na obranu žalobkyne, že za žalobkyňu ako zamestnávateľa správca konkurznej podstaty uhradil poistné za mesiac január 2011 a to postupníkovi Slovenskej konsolidačnej a.s., ako aj obranu žalovanej (zrejme žalobkyne), že postúpením pohľadávky sa novým veriteľom stala Slovenská konsolidačná a.s. a žalovaná stratila voči žalobkyni i správcovi konkurznej podstaty postavenie veriteľa a tým aj právo spojené predpisovať a vymáhať penále na dlžnom poistnom.

O trovách konania krajský súd rozhodol v zmysle § 250k O.s.p. tak, že procesne úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 417,98 Eur.

2.

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu sa v zákonnej lehote odvolala žalovaná. Navrhovala, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/153/2013-66 zo dňa 13.11.2014 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

V dôvodoch odvolania žalovaná namietala, že rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Vytýkala krajskému súdu, že pri vydaní napadnutého rozsudku došlo k vadám uvedeným v § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. - rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z neprávneho právneho posúdenia veci, nakoľko aj keď súd použil správny právny predpis, ho nesprávne vyložil.

Nesúhlasila s argumentáciou krajského súdu, keď konštatoval, že žalovaná nerozlišila penále vzniknuté pred vyhlásením konkurzu t.j. do 01.10.2010 a penále po vyhlásení konkurzu, ako aj, že pohľadávka vyplývajúca z oneskoreného zaplataenia poistného a príspevkov je viazaná na okamih omeškania s úhradou poistného a príspevkov. Poukázala na to, že otázka okamihu vzniku penále už bola vyriešená Najvyšším súdom SR - rozsudok sp. zn. 9Sžso/10/2013, zo dňa 28 apríla 2014, kde najvyšší súd vyslovil názor, že pohľadávka na penále nevzniká v dôsledku samotného nesplnenia si povinnosti riadne a včas odvieť poistne a príspevky; vzniká až právoplatnosťou rozhodnutia o predpísaní penále; kým penále nie je predpísané právoplatným rozhodnutím, Sociálna poisťovňa ho nemôže uplatňovať ako existujúcu pohľadávku v reštrukturalizačnom konaní. V danej súvislosti žalovaná poukázala na to, že rovnako v rozsudku sp. zn. 7Sžso/36/2012, zo dňa 25. septembra 2013 najvyšší súd uviedol, že až predpísaním penále vzniká Sociálnej poisťovni pohľadávka, ktorú je možné vymáhať na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia. Dôvodila, že síce predmetné rozsudky najvyššieho súdu sa vzťahujú na reštrukturalizačné konanie, avšak je možné z nich analogicky vychádzať aj pri konkurznom konaní, pretože oba druhy konaní upravujú riešenie úpadku dlžníka a uspokojenie jeho veriteľov, t. j. spočívajú na obdobných princípoch. V danej súvislosti žalovaná súčasne poukázala na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky vzťahujúcu sa k dodržiavaniu princípu právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď - uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. novembra 2011, č. k. IV. ÚS 499/2011-25, I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06. Taktiež poukázala na judikatúru ústavného súdu - IV. ÚS 209/2010, m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05, v zmysle ktorej diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná, dajúc do pozornosti aj rozhodnutia ústavného súdu IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06. Dôvodila, že vychádzajúc z uvedeného právneho názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky nie je v právnom štáte žiaducim javom, aby na určitú právne relevantnú otázku dal všeobecný súd pri opakovaní v analogických prípadoch diametrálne odlišnú odpoveď.

Žalovaná taktiež nesúhlasila s právnym názorom krajského súdu, keď viazal vznik penále na okamih omeškania sa s platbou poistného a príspevkov. Uviedla, že vzhľadom na to, že penále vzniklo až na základe právoplatného rozhodnutia, si ho žalovaná nemohla uplatniť prihláškou ako pohľadávku v konkurznom konaní, a preto pri predpísaní penále žalovaná postupovala v súlade s § 240 zákona o sociálnom poistení. Úvahu krajského súdu, že žalovaná zneužila svoje postavenie, keď žalobkyni predpísala penále v čase, kedy to bolo pre žalovanú výhodnejšie, považovala za subjektívnu, tvrdiac, že žiadne z ustanovení zákona o sociálnom poistení neustanovuje žalovanej lehotu, v ktorej by mala penále predpísať. Poukázala tiež na to, že odvádzatelia, resp. platitelia poistného a príspevkov sú sami zodpovední za plnenie svojej odvodovej povinnosti riadne a včas a v prípade porušenia tejto povinnosti znášajú následky v podobe povinnosti zaplatiť penále, v ktorej súvislosti súčasne dala do pozornosti, že žalobkyňa musela mať vedomosť o tom, že sa omeškala s platením poistného a príspevkov, a preto jej nič nebránilo v tom, aby sama požiadala žalovanú, ešte pred vyhlásením konkurzu, o vyčíslenie (predpísanie) penále, pričom tak neurobila. Zároveň žalovaná upozornila na to, že pokiaľ by žalobkyňa platila poistné a príspevky riadne a včas v súlade so zákonom o sociálnom poistení, nemusela nastať situácia, následkom ktorej je predpísanie penále. Poukázala tiež na tú skutočnosť, že podľa § 47 ods. 1

zákona č. 7/2005 Z. z. sa všetky súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi (žalobkyni), prerušujú, a preto žalovaná nemohla penále v období po vyhlásení konkurzu do jeho zrušenia predpísať.

Ďalej žalovaná v súvislosti s postúpením pohľadávky na poistnom a príspevkoch uviedla, že pohľadávka, ktorá pozostávala aj z časti poistného a príspevkov za mesiac júl 2010, august 2010, január 2011 bola dňa 11. júla 2011 postúpená postupníkovi - Slovenská konsolidačná, a. s., ktorému bol uznesením Okresného súdu Trnava, č. k. 31R/1/2010 -465, zo dňa 2. septembra 2011 povolený vstup do konkurzného konania namiesto pôvodného veriteľa - Sociálnej poisťovne.

3.

K odvolaniu žalovanej sa žalobkyňa vyjadrila tak, že navrhovala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne a právne správny potvrdil. S odvolacími dôvodmi žalovanej nesúhlasila. Uplatnila si náhradu trov odvolacieho konania.

4.

Podľa § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok účinný od 01.07.2016 odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p., § 492 ods. S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podaného odvolania žalovaného (§ 246c ods. 1 prvá veta O.s.p. a § 212 ods. 1 O.s.p. a § 492 ods. S.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p., § 492 ods. 2 S.s.p.), a dospel k záveru, že neboli splnené zákonné podmienky pre potvrdenie alebo zmenu napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým krajský súd žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu, ako aj konania im prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so zásadnými námietkami uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutých rozhodnutí žalovanej.

Predmetom preskúmavacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie žalovanej - Sociálnej poisťovne - ústredie Bratislava č.: 42000-2/2013-BA zo dňa 21.10.2013, ktorým rozhodnutím žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne- pobočky Galanta číslo: XXX-XXXXXXXXXX-I./XX zo dňa 24.06.2013. Prvostupňovým správnym rozhodnutím Sociálna poisťovňa - pobočka Galanta žalobkyni predpísala za obdobie január 2010, február 2010, marec 2010, apríl 2010, máj 2010, jún 2010, júl 2010, august 2010, september 2010, október 2010, november 2010, december 2010, január 2011, február 2011 penále v sume 11.026,92 Eur vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistného do rezervného fondu solidarity vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici alebo do dňa začatia kontroly.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných

prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

V zmysle § 247 ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení druhej hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 246c ods. 1 O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Úlohou súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (§§ 247 a nasl. O.s.p.) je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi, a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia.

Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 O.s.p.).

V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O.s.p.).

Pri rozhodnutí, ktoré správny orgán vydal na základe zákonom povolenej voľnej úvahy (správne uváženie), preskúmava súd iba, či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia (§ 245 ods. 2 O.s.p.).

Povinnosťou správneho súdu v odôvodnení svojho rozhodnutia vo veci samej je v súlade s § 246c ods.1 O.s.p. v spojení s § 157 ods. 2 O.s.p. dať odpoveď na zásadné otázky týkajúce sa predmetu súdneho prieskumu nastolené žalobcom v žalobe.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa a postupu mu predchádzajúceho v rozsahu odvolacích dôvodov žalovaného dospel k záveru, že súd prvého stupňa v procese súdneho prieskumu začatého na základe žaloby žalobkyne náležite nepostupoval v zmysle zákonných procesných pravidiel nastolených zákonodarcom v druhej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku uvedených vyššie.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku konštatuje, že argumentáciu žalovanej v rozhodnutí, že pohľadávka Sociálnej poisťovne na penále vznikla až 24.06.2013 a to predpísaním penále napadnutým rozhodnutím, považuje za nesprávnu, keďže pohľadávka vyplývajúca z oneskoreného zaplatenia poistného a príspevkov je viazaná na okamih omeškania s úhradou poistného a príspevkov a nie na vydanie správneho rozhodnutia, ktorú konštatáciu prevzal v celosti z argumentácie žalobkyne uvedenej v jej žalobe na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného, bez bližšieho zdôvodnenia.

Rovnako sa krajský súd bez ďalšieho zdôvodnenia stotožnil s argumentáciou žalobkyne, že pohľadávka žalovanej z oneskoreného zaplattenia poistného a príspevkov, resp. z nezaplattenia poistného a príspevkov, ktorá vznikla pred vyhlásením konkurzu mala byť uplatnená prihláškou ako pohľadávka v konkurznom konaní samostatne a pohľadávka vzniknutá z oneskoreného alebo nezaplatteného poistného a príspevkov, ktorá vznikla Sociálnej poisťovni po vyhlásení konkurzu na žalobkyňu mala byť uplatnená voči podstate a teda takéto poistné a príspevky po vyhlásení konkurzu bol oprávnený vyplácať za zamestnancov žalobkyne len správca konkurznej podstaty, majú za to, že žalovaná ignorovala v danom prípade zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a nezákonným spôsobom predpísala žalobkyni penále za oneskorené, resp. neodvedené poistné a príspevky. Taktiež sa krajský súd rovnako stotožnil bez ďalšieho odôvodnenia s argumentáciou právneho zástupcu žalobkyne uvedenou v písomnom vyjadrení zo dňa 23.05.2014, v ktorom právny zástupca uviedol, že žalovaná si mala prihlásiť pohľadávku na penále v prihlasovacom konaní pred vyhlásením konkurzu, pričom jediný dôvod prečo tak nespravila je ten, že si ju sama nepredpísala, avšak k takejto skutočnosti jej nič nebránilo, pretože išlo o prekážku výlučne subjektívnej povahy, vytýkajúc žalovanej, že zneužila svoje postavenie štátneho orgánu, keď predpísala žalobkyni penále v čase, kedy to bolo pre ňu výhodnejšie a to na úkor práv ostatných veriteľov, ako aj na úkor práv samotnej žalobkyne, pričom žalovanej žiadny objektívny dôvod nebránil prihláseniu penále vzniknutých do konkurzu.

Vychádzajúc z právnej úpravy citovanej vyššie povinnosťou súdu prvého stupňa bolo rozsudok odôvodniť tak, aby jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom bolo zrejmé, v akom rozsahu vykonal súdny prieskum napadnutého rozhodnutia žalovanej a postup mu predchádzajúci, z akých podkladov pri svojom rozhodovaní vychádzal, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, stručne, jasne a výstižne vysvetlil, akými úvahami sa riadil pri hodnotení skutkových a právnych okolností namietaných v žalobe a zodpovedal na najdôležitejšie otázky vo vzťahu k hmotnoprávnemu nároku, ktorý bol predmetom súdneho prieskumu.

Problematike týkajúcej sa povinnosti náležite zdôvodniť rozhodnutie venoval značnú pozornosť vo svojej judikatúre aj Ústavný súd Slovenskej republiky - napr. v náleze č. sp. zn. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 243/07, I. ÚS 114/08, III. ÚS 36/2010. Ústavný súd konštatoval, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa uskutočňuje v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu; jedným z týchto princípov, predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúci ľubovôľu pri rozhodovaní, je povinnosť súdov svoje rozhodnutia odôvodniť v súlade so zákonnou úpravou. Z odôvodnenia totiž musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Povinnosťou súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť, pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia rozhodnutia teda musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Porušením práva na spravodlivý proces môže byť aj situácia, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností neboli zhodnotené. Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež zdôraznil, že orgán štátnej moci by mal vo svojej argumentácii, obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia, dbať aj na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé, odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné a formulovať odôvodnenie je povinný spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Nedostatky odôvodnenia zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia.

Uvedenou problematikou sa už viackrát zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) - napr. v rozhodnutí *Kraska c. Švajčiarsko* z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30 konštatoval, že z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie.

Rovnako EŠLP pripomína, že rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. januára 1999).

Judikatúra EŠLP a ani Ústavného súdu SR pritom nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument.

Vzhľadom k uvedenému sa odvolaciemu súdu javí odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa v danej veci, ako jednostranné a formalistické, a teda ako zjavne nezdôvodnené a tým aj nesúladne s právami podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Vychádzajúc zo skutkových zistení danej veci odvolací súd mal preukázať, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa jasným a zrozumiteľným spôsobom nevyplýva, v akom rozsahu preskúmal napadnuté rozhodnutia žalovaného správneho orgánu oboch stupňov a postup im predchádzajúci a taktiež nevyplýva právna úvaha súdu, na základe ktorej prvostupňový súd prijal svoj záver o nezákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného, keď v odôvodnení rozsudku citujúc právnu úpravu ustanovenú § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s § 46, s § 44 ods. 1, s § 87 ods. 3, s § 88 ods. 5 zákona č. 7/2005 Z. z. len konštatuje, že sa stotožňuje s argumentáciou žalobkyne uvedenej v jej žalobe. Súd prvého stupňa teda náležite nepostupoval v intenciách zákonnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku a ani v intenciách ustálenej judikatúry ústavného súdu a EŠLP. Skutočnosť, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa žiadnym spôsobom nevyplýva jeho právna úvaha, na základe ktorej dospel k záveru o nezákonnosti rozhodnutia žalovanej v spojení s rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa, má za následok nepreskúmateľnosť prvostupňového rozsudku pre nedostatok dôvodov podmieňujúce jeho nezrozumiteľnosť.

Vzhľadom k uvedenému odvolací súd v preskúmvanej veci nemohol posúdiť dôvodnosť odvolacích námietok žalovanej uvedených v odvolaní proti rozsudku krajského súdu v merite veci.

Najvyšší súd v danej súvislosti súčasne poukazuje na to, že napriek apelačnému opravnému systému, ktorý sa v správnom súdnictve v Slovenskej republike v zmysle príslušnej právnej úpravy v zásade uplatňuje, primárne preskúmava zákonnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu krajský súd ako súd prvého stupňa. Úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolacieho je preskúmať vecnú správnosť prvostupňových rozhodnutí a nie nahrádzať prieskumnú činnosť súdu prvého stupňa vrátane odôvodňovania rozhodnutia.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1, písm. f/, ods. 2 O.s.p. a s § 246c ods. 1, veta prvá O.s.p. a v spojení s § 492 ods. 2 S.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude povinnosťou prvostupňového súdu opätovne sa vecou dôsledne zaoberať, vec prejednať v medziach podanej žaloby, posúdiť zákonnosť rozhodnutia a postupu žalovaného v spojení s rozhodnutím a postupom prvostupňového správneho orgánu a vo veci opätovne rozhodnúť, a svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodniť, vysporiadajúc sa so žalobnými námietkami žalobkyne a súčasne aj s argumentáciou žalovaného, najmä s prihliadnutím na judikatúru najvyššieho súdu, na ktorú žalovaná v preskúmvacom konaní poukazuje. V novom rozhodnutí krajský súd opätovne rozhodne o náhrade trov konania, vrátane o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p. a s § 492 ods. 2 S.s.p.). Povinnosťou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní bude prihliadnuť aj na zmeny procesných noriem od 1. júla 2016 v súvislosti s nadobudnutím účinnosti Správneho súdneho poriadku.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.